

سیاست جهانگردی و ایرانگردی در کشور

ژوئیه‌شگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پژمان جامع علوم انسانی

گزارش کمیته اوقات فراغت و سیاست جهانگردی

جهانگردی ناشی از پدیده‌های شهرنشینی و شرایط ماشینی زندگی و یکنواختی فضای کار در جوامع صنعتی است، که با گرایش به سوی تمدن رفاهی همراه گردیده است. از دیدگاه اقتصاددانان، جهانگردی عاملی است که موجب انتقال بخشی از قدرت خرید مردم کشورهای مرفه به نقاط دیگر جهان می‌گردد و منبعی است که از آن به سود اقتصاد ملی کشورهای میزبان می‌توان بهره‌ا گرفت. به‌مانی ساده و بطور خلاصه کلی جهانگردی را می‌توان فعالیتی دانست که در چهار چوب وقت آزاد یا اوقات فراغت صورت می‌گیرد و سیر آفاق و انفس، گشت و گذار، دیدن دیدنی‌ها، آشنایی با فرهنگ و تمدن کشورها و شهرهای مورد بازدید و کسب تجربه را شامل می‌شود.

کمیته اوقات فراغت و سیاست جهانگردی جلسات متعددی به منظور بحث و تبادل نظر در زمینه سیاست جهانگردی کشور و چگونگی گذران اوقات فراغت تشکیل داده است. در این رهگذر بیشتر بر امر جهانگردی و سیاست مربوط به آن تکیه نموده و گزارش زیر حاصل این تامل است.

۲- سابقه تاریخی

سیر و سیاحت با جهانگردی پدیده‌ایست کهن. ما با نام جهانگردانی چون هردوت، ناصر خسرو، ابن بطوطه، مارکوپولو، سعدی و ... آشنا هستیم.

توان گفت قافله‌ها و کاروانها در قدیم، اگرچه به دلیل کوچ و مهاجرت و طلب روزی حرکت می‌کردند، در پاره‌ای موارد برخی از گروههای آنها را جهانگردان تشکیل می‌دادند. روی هم

۱- جهانگردی چیست؟
در بی‌آن نیستیم که تعریفی از جهانگردی بدست دهیم، زیرا اساساً نمی‌توان تعریف واحد و قاطعی از جهانگردی بعمل آورد. بدین معنی این فعالیت در ارتباط با زمینه‌های ملی و بین‌المللی آن و نیز در پیوند با انسان‌هایی که بدان مبادرت می‌کنند، جلوه‌های گوناگونی را داراست. از زاویه دید جامعه‌شناسان،

رفته، جهانگردی ریشه تاریخی دارد و در گذشته بیشتر جنبه فردی، نه گروهی داشته است. جهانگردی به صورتی که امروز دیده می شود پدیده ایست نو و از راه آورده های تمدن جدید و از نتایج گسترش صنعت و تکنولوژی است. بدین معنی امکاناتی را که صنعت از لحاظ وسیله و وقت آزاد و توان مادی در اختیار فرد قرار می دهد از یک سو، و ناهسانی های موردی زندگی صنعتی از جهت دیگر، کشورگردی و جهانگردی را سبب می شود. به همین دلیل، جهانگردی ابعاد مختلف و گسترده های به خود می گیرد و به عنوان یک صنعت مورد توجه واقع می شود که برای گسترش و رواج آن سازمان هایی در پهنه های ملی و بین المللی بوجود می آید و از طرف دولت و بخش خصوصی سرمایه گذاری زیربنایی و تولیدی صورت می گیرد و فرآورده های این صنعت، به نسبت، به عنوان یکی از اقلام مهم درآمد کشورها مورد نظر واقع می شود.

۳- آثار جهانگردی

رواج امر جهانگردی در اغلب کشورها خاصه کشورهای آنی که آثار تاریخی و باستانی دارند موارد اعتبار جدیدی راه به اعتبارات کشورهای مزبور افزوده است و این امر برگونه ایست که در برنامه ریزی های اینگونه کشورها، تورپسم کم و

بیش به عنوان یک امکان و یک منبع مالی، مورد نظر واقع می شود.

جهانگردی در سطح بین المللی موجب شناسائی هر چه بیشتر مملکت از طریق دیگران می گردد. براین شناخت علاوه بر درآمدهای ارزی، آثار و نوای سیاسی و فرهنگی مترتب است. بدین معنی دید و بازدیدهای گروه های مختلف جوامع گوناگون از حاشه دیگر، به گسترش همبستگی بین ملت ها و حکومتها، آنهم از خلال شناخت بیشتر عناصر فرهنگ و تمدن جامعه مورد بازدید منجر می گردد، تا جایی که این تماسها و برخوردها می تواند سبب نشرتدریجی مظاهر ملی و فرهنگی جامعه مزبور در جوامع دیگر گردد و رویهمرفته شکل یکنوع تبادل فرهنگی را به خود گیرد. در عین حال نباید فراموش کرد که در دنیای امروز روش کار و ارتباط دولتها با یکدیگر در بسیاری موارد از افکار عمومی ملت ها نسبت به یکدیگر الهام می گیرد که جهانگردی را بی توان در حد خود، بزرگترین عامل این تقاضا دانست.

جهانگردی در سطح ملی، توزیع مجدد درآمدها و افزایش سطح اشتغال را خاصه بین مردمان مقیم در نواحی کم درآمد، سبب می شود. صرنظر از جنبه های اقتصادی موضوع، باید به جهانگردی درون مرزی از دیدگاه تامین وحدت

ملی توجه داشت زیرا آشنائی هر چه بیشتر فرد را با نقاط و مردمان مختلف کشورش سبب می‌شود، بر میزان همبستگی او نسبت به کشور و جامعه‌اش می‌افزاید، احساسات ملی وی را استحکام و قوم می‌بخشد و مآلاً "تفاهم و آشنائی هر چه بیشتر افراد یک جامعه را بایکدیگر سبب می‌شود. رویبهمرفته باید گفت زمانی می‌توان نسبتاً به تفاهم و شناخت فرهنگی از خلال جهانگردی رسید که برنامه اقامت جهانگردان تاحدی، طولانی، متنوع، آموزنده و قطعا" هدایت شده باشد.

جهانگردی از دیدگاه مورد نظر - یعنی گذران اوقات فراغت - کامیابی‌های زیادی را نصیب فرد می‌سازد. وقت آزاد او را در خلال روز، هفته، ماه و سال به صورتی نیکو و بهر-م بخش جذب می‌کند، بازده اقتصادی کار وی را افزایش می‌دهد و تجربه اندوزی و تفریح و تفرج را همگام و همراه به او ارزانی می‌دارد.

۴- تاریخچه جهانگردی نوین ایران

اساس برنامه جهانگردی ایران به شکل امروزی، مانند اکثر برنامه‌های عمرانی دیگر، در دوران سلطنت پرافتخار دودمان پهلوی و بدست اعلیحضرت رضاشاه کبیر نهاده شد. بدین ترتیب که علاوه بر برنامه‌های پاکسازی

کشور و برقراری امنیت، احداث راه‌های جدید، راه آهن و فرودگاه که از ضروریات اجتناب ناپذیر در صنعت جهانگردی است و بدست بنیانگذار ایران نوین شروع گردید، ساختمان اولین مهمانخانه‌های ایران به سبک امروز نیز به فرمان مبارک بر سلسله دودمان پهلوی در سواحل دریای خزر و سایر نقاط کشور آغاز یافت که بعضی از آنها هنوز هم پابرجا و مورد استفاده مسافران و جهانگردان است.

در سال ۲۵۲۲ شاهنشاهی و به هنگامی که در سایه رهبری‌های خردمندانانه شاهنشاه آریامهر برنامه‌های عظیم اصلاحات اجتماعی و اقتصادی جدید پیاده گردید، برای تمرکز امور مربوط به جهانگردی کشور و شکل دادن به این برنامه، سازمانی به نام سازمان جلب سیاحان زیر نظر نخست‌وزیری تشکیل شد و شروع به کار نمود و از این تاریخ موضوع توسعه جهانگردی و هدایت برنامه‌های آن، رسماً جزو برنامه‌های عمرانی و اقتصادی کشور منظور گردید و این سازمان در طول یازده سال فعالیت، توانست اقداماتی در جهت شناساندن مناطق و جاذبه‌های جهانگردی کشور به خارجیان و مسافران داخلی انجام دهد و در جهت ایجاد تاسیسات اقامتی، قدم‌هایی بردارد.

یکی از اقدامات اساسی که در این مدت

به انجام رسید تهیه طرح جامع جهانگردی کشور توسط مهندسین مشاور "توریست کنسولت" بود که طی آن برای اولین بار سعی جهانگردی ایران برای بیست سال ترسیم و خطوط اصلی و دورنمای سیاحت در ایران روشن گردید و به لحاظ جامعیت طرح مذکور کلیات آن تاکنون در حد مقتضیات و امکانات مورد تبعیت قرار گرفته است.

۵ - وضع موجود در ایران

وضع موجود جهانگردی در ایران از دیدگاههای زیر درخور مطالعه است:

حرکات توریستی

در ایران شاهد حرکات سه گانه ای هستیم:

۱- داخل به داخل: مردمان این سرزمین بوم غالباً به انگیزه زیارت اماکن مذهبی در شهرهای مشهد، ری و قم از دورترین نقاط کشور به سوی این مراکز مقدس روی می آورند. این حرکات در ارتباط با افزایش مداوم جمعیت کشور ازدیاد درآمدها و بالا رفتن سطح حیات و آموزش و گسترش تسهیلات ارتباطی، سرعت و وسعت بیشتری یافته است.

آمار حکایت از این دارد که در سال ۲۵۳۴ حدود ۶ میلیون نفر بعنوان سیاحتر داخلی

در چهارجوب مرزهای ملی، جابه جا شده اند. در حالیکه این تعداد در پایان برنامه عمرانی چهارم ۵۵۰ هزار نفر بوده است.

البته تا طوسی در مورد این نوع حرکت توریستی باید کرد. زیرا در اساس، این جابه جایی ها به انگیزه "تفریح و گردش صورت نمی گیرد، بلکه جنبه "مذهبی، طلب مراد و ادای فریضه را دارد. بنابراین با عنایتی و با توجه به

تفریحی که از اوقات فراغت می شود، فعالیتی اساسی نه تغذنی و تفریحی به حساب می آید، اما از آنجاکه تفکیک بین جنبه های مختلف این حرکت ها از لحاظ مذهبی، تفریحی و سیاحتی بودن آنها، کار آسانی نیست و چندان ضرورتی نماید و اینکه تجمع های مذهبی حتی در مراسم سوگواریها عالی از آموزش و گذران وقت نیست. می توان این جابه جایی را نیز جنبه "توریستی داد. ملی الخصوص که جابه جایی مزبور در دو فصل تابستان و زمستان روی به سوی نقاط غیر مذهبی دارد. شمال کشور در تابستان سبب جذب گروه های بی شماری از نقاط مختلف مملکت می شود. و جنوب کشور به ویژه شهرهای اهواز، خرمشهر، آبادان، شیراز و بندرعباس این حرکت ها را در زمستان و اوائل بهار سبب می گردد. در همین جا می توان گفت حرکات کلی داخلی، روی به سه مقصد دارد:

شهرهای زیارتی و تاریخی (مشهد، قم، اصفهان، ...)

سواحل دریای مازندران.

شهرهای جنوبی.

بعنظر می آید اکثریت این جابه جایی ها از لحاظ اقتصادی بازده چندانی ندارد زیرا غالباً آنچه را توریست داخلی در حضر خرج می کند، بودجه سیروسفر او را تشکیل می دهد. با وجود این، دیگر جنبه سیاحت یعنی تبادل افکار و آشنائی با فرهنگ و هنر و دیگر نقاط و مردمان کشور، در این جابه جایی ها تأمین می شود.

۲- داخل به خارج: ایرانیان از دیرباز به منظور سیاحت، تجربه آموری و دانش اندوزی پای به خارج از مرزهای ملی گذاشتند. ناصر خسرو و سعدی را مثال می آوریم که اغلب کشور های خاورمیانه را به ترتیب در قرن پنجم و قرن هفتم هجری زبیرهای گذاشتند.

در فزون اخیر با گشوده شدن درجه های تمدن مغرب زمین بر روی کشورهای آسایشی، گروهی از ایرانیان به عنوان سفیر و مامور و دیپلمات، محصل و دانشجوی راهی اروپا شدند و معدودی از آنان نیز به سفیر و سیاحت و تدوین سیاحت نامه پرداختند. در سالهای اخیر تعداد کسانی که به قصد گشت و گذار راهی دیار غرب شده اند،

فراوان است.

۲- حرکات توریستی به داخل کشور:

مملکت ما به عللی چون موقع خاص جغرافیائی، تنوع آب و هوا، قدمت، مدنیت، وسعت و منابع خاص طبیعی، همواره مورد توجه کشورهای مختلف در طول تاریخ بوده است. از دیدگاه توریستی مورد نظر ما، توجه به ایران و سیروس و سیاحت در این مملکت در قرن کنونی و در ارتباط با جنبش مردمان غرب به سوی شرق که جنبه های استعماری و استثنائی و اکتشاف و تولید مواد اولیه (مخصوصاً نفت) داشته آغاز شده است. عامل مهمتری که چنین زمسعی را برای حرکت خارجیان به ایران فراهم کرده، مسئله حفريات باستانشناسی است که با گروه های فرانسوی و دیگر گروه های دیگر آغاز گردیده است و در اوائل کار، این حفريات تنها به منظور کشف تمدن مدفون و نیش فسور صورت می گرفت، بلکه خود ریشه ای از استعمار و استعمار داشت، با به خود گرفت.

روی هم رفته امروزه گروه های بی شماری از مردمان کشورهای مختلف روی به ایران می آورند که می توان آنان را به سه دسته تقسیم کرد: - گروهی که در ارتباط با مشاغل و وظائف سیاسی و اداری می آیند و اقامت آنان بلند مدت یا کوتاه مدت است.

- گروهی که به منظور تجارت و بازرگانی می‌آیند و اقامت آنها نیز غالباً به‌ماه یا سال می‌انجامد .

- گروه دیگری که به‌مفهوم اصلی سیر و سیاحت و جهانگردی از طریق خشکی و هوا و دریا وارد این مملکت می‌گردند و غالباً از شهرهای تاریخی و مذهبی ایران، شهرهای سرراه و تهران دیدن می‌کنند. در واقع می‌توان لفظ توریست را به این گروه اطلاق کرد، هرچند که در میان آنان کسانی یافت می‌شوند که با اندوخته اندکی به مملکت وارد می‌شوند و از لحاظ اقتصادی توریست مولد به حساب نمی‌آیند. گروه اخیر را غالباً کسانی تشکیل می‌دهند که از کشورهای اروپایی، آفریقایی و عربی به ایران وارد می‌شوند. بنابراین ما موجود در سال ۲۵۳۴ شاهنشاهی

۶۱۸۵۹۲ نفر خارجی وارد مملکت شده‌اند که ۵۸۸،۷۶۸ نفر آن (برابر ۹۵/۳ درصد) به عنوان جهانگرد به حساب آمده‌اند. این تعداد نسبت به سال پیش (۲۴/۷) درصد فروتنی یافته است و در آید ارزی ایران در سال مزبور از طریق جهانگردان خارجی بالغ بر ۹۵۰۶۸۲۶۹۱۳۴ دلار بود که این مبلغ نسبت به مبلغ مشابه در سال پیش ۹۳/۶ درصد افزایش پیدا کرده است .

(جدول‌های ۴۰۳۰۲ و ۵)

تاسیسات جهانگردی ایران

در طول سالهای اخیر در نتیجه شکوفایی اقتصادی و اجرای برنامه‌های عظیم توسعه اقتصادی و اجتماعی در سطح کشور، و اشتغال نام ایران در جهان، تعداد مسافران خارجی بخصوص افرادی که بخاطر کار و پیشت به ایران سفر می‌کنند و همچنین سیاحانی که مشتاق زیارت آثار فرهنگ مادی و تاریخی هستند روبه‌فزونی گذاشته است. از سوی دیگر بر شمار مسافران داخلی و ایران گردان نیز که برای مقاصد گوناگون بخصوص ایام فراغت و تفریح به مناطق و شهرهای مختلف کشور تردد می‌نمایند به میزان چشم‌گیری افزوده شده است. به همین جهت در برنامه‌های جهانگردی و ایران‌گردی ایجاد تاسیسات اقامتی برای مسافران، اساسی‌ترین و مهم‌ترین رکن برنامه را تشکیل می‌دهد زیرا مسافران، اعم از داخلی و خارجی، به هنگام سفر به هر نقطه و برای سفر منظور که باشد، در درجه اول نیازهایی برای اقامت و استراحت دارند که باید متناسب با روحیه و سطح انتظار آنان ایجاد شده باشد .

تاسیسات پذیرایی کشور قبل از شروع برنامه عمرانی چهارم دارای ۳۲۹۶ تخت و در پایان برنامه چهارم ۱۸۰۵۲ تخت بوده است . تجزیه و تحلیل جدول شماره (۶) روشن می‌سازد

که در طول برنامه چهارم به مرهتل سازی و ایجاد تاسیسات توجه بیشتری معطوف شده ولی در زمینه کارهای بزرگ زیربنایی مثل مجتمع ها و اردوگاههای جهانگردی اقدام قابل توجهی صورت نگرفته است.

در طول سه ساله اول برنامه عمرانی پنجم جمعا ۹۱۷۸ تخت در انواع تاسیسات پذیرائی و همچنین ۶ واحد رستوران - چایخانه - بین راهی و سه واحد چایخانه سنتی از طرف بخش دولتی و خصوصی ایجاد شده و به مرحله بهره برداری رسیده است. جدول شماره (۷) انواع ظرفیت تاسیسات پایان یافته سه ساله برنامه پنجم را نشان می دهد.

با بررسی قرار دادهای منعقد در بخش دولتی برای پروژه های در دست اجرا و همچنین اطلاعاتی که از میزان بهرقت پروژه های بخش خصوصی (جدول شماره ۸) پیش بینی می شود که از جمع ۳۰۱۴۳ تخت در جریان فراهم سازی، قریب ۱۵۴۷۸ تخت و همچنین ۴ واحد رستوران - چایخانه - بین راهی و چایخانه سنتی تا پایان دوره برنامه عمرانی پنجم به مرحله اتمام و بهره برداری خواهد رسید. (جدول شماره ۹)

با تجزیه و تحلیل مطالب ذکر شده چنین نتیجه گرفته می شود که، بدون احتساب ظرفیت

ویلاهای اختصاصی و کرایه ای، مالا در طول برنامه پنجم جمعا ۲۴۶۵۶ تخت در انواع تاسیسات پذیرائی ایجاد خواهد شد که این رقم ۳۸ درصد از ۶۸۷۳۲ تخت پیش بینی شده در برنامه پنجم را تامین می کند. توضیحا اضافه می نماید که در طول سه ساله اول برنامه پنجم تعداد ۱۰ هزار تخت به صورت شهرک های ویلائی برای استفاده شخصی و کرایه ای در سواحل دریای خزر به وجود آمده است که تعداد ۶ هزار تخت نیز تا پایان برنامه به اتمام خواهد رسید. چنانچه جمع ظرفیت ویلاهای یاد شده را به حساب آوریم قریب ۶۰ درصد از موارد هدف پیش بینی شده در برنامه عمرانی پنجم تحقق یافته است. نتیجه دیگر اینکه ظرفیت تاسیسات پذیرائی کشور تا پایان برنامه عمرانی پنجم به مرز تقریبی ۴۶۰۵۰۰ تخت (بدون ظرفیت ویلاهای شخصی و کرایه ای) خواهد رسید.

تسهیلات جهانگردی

اگر تاسیسات یاد شده را تسهیلات به معنی اخص تلقی نکنیم، می توان دریافت که تسهیلات چندانی برای توریست ها اعم از خارجی و ایرانی بوجود نیامده ایم زیرا مقررات و قوانین حمایت کننده در زمینه هائی چون بیمه، گمرک و خدمات بهداشتی و درمانی لازم، تا

کون شکل مطلوبی پیدا نکرده است.

آموزش در زمینه خدمات جهانگردی

به منظور تربیت و تدارک کادری که در سطوح مختلف بتواند خدماتی به ابرانگردان ایرانی و خارجی ارائه دهد، وجود مراکز و دوره‌های آموزشی، لازم بوده است. در ارتباط با این ضرورت سه واحد زیر موجود آمده است:

۱- مرکز آموزش خدمات جهانگردی:

سازمان جلب سیاحان در سال ۲۵۲۵ شاهنشاهی به منظور فراهم آوردن موجبات آموزش و آشنایی افرادی برای اشتغال به امور مهمانخانه‌داری (آشپزی، میزبانی، اطاقداری، خدمات و حسابداری، تشریفات و...) و راهنمایی جهانگردان و ارائه دیگر خدمات مربوط به جهانگردی، اقدام به ایجاد واحدی به نام مرکز آموزش خدمات جهانگردی نمود. وظایف تشریفات کادر خدمات جهانگردی در دوره‌های کوتاه مدت و میان مدت بدو خدمت به عهده این مرکز واگذار شد.

۲- مدرسه عالی هتل‌داری وزارت آموزش

و پرورش: در اجرای اوامر هیات‌موسس سازمان تعلیمات فنی و حرفه‌ای وزارت آموزش و پرورش در اسفندماه ۲۵۲۵ شاهنشاهی با پذیرش ۲۳ دانشجو در مدرسه عالی هتل‌داری اقدام به

تشکیل یک دوره هتل‌داری در سطح فوق دیپلم کرد که از تعداد مذکور ۲۲ نفر در سال ۲۵۲۸ شاهنشاهی فارغ‌التحصیل شدند که ۹ نفر آنان بلافاصله پس از طی یک دوره کارآموزی یکماهه به عنوان مربی هتل‌داری به استخدام سازمان جلب سیاحان درآمدند و گماکان به این خدمت اشتغال دارند.

این مدرسه مجدداً در سال ۲۵۲۸ اقدام به پذیرش تعدادی دانشجو نمود و فعالیت آن تا سال ۲۵۳۳ ادامه داشت و در این سال منحل گردید.

از مدرسه عالی هتل‌داری مجموعاً تعداد ۱۸۷ نفر فارغ‌التحصیل شده‌اند که جز تعداد معدودی از آنان، بقیه در رشته‌های دیگری به خدمت اشتغال دارند.

۳- مدرسه عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات: اطلاعات مدرسه عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات پس از اقدام سازمان جلب سیاحان در وزارت اطلاعات و جهانگردی برای اولین دوره خود در مهرماه ۲۵۳۳ تعداد ۷۵ دانشجو برای رشته‌های هتل‌داری و جهانگردی انتخاب کرد که از این تعداد ۳۱ نفر در رشته هتل‌داری و ۱۲ نفر در رشته جهانگردی در خردادماه ۲۵۳۵ فارغ‌التحصیل شدند که اغلب آنان در واحدهای جهانگردی به خدمت اشتغال دارند.

پیش بینی ، سنجش عملکرد و نارسائی های برنامه چهارم

در برنامه* عمرانی چهارم پیش بینی شده بود که تعداد ۵۶۰۰ نفر کارآموزی در زمینه خدمات جهانگردی و هتلداری، دوره های کوتاه مدت (سه تا شش ماهه) مرکز آموزش خدمات جهانگردی را طی نمایند . عملکرد این برنامه در جدول شماره (۱۰) نشان داده شده است . همانطور که از بررسی جدول مزبور استنباط می شود از نظر کمیت تعلیم کادر خدمات جهانگردی با توجه به رقم پیشنهادی در برنامه* عمرانی چهارم پیشرفت قابل توجهی داشته است که این پیشرفت ناشی از فعالیت مداوم گروه های آموزش سایر مرکز آموزش خدمات جهانگردی بوده است که به تناسبات پذیرائی در شهرستانها اعزام می شدند و کارکنان آنها را در محل کار تعلیم می دادند . همچنین در برنامه* عمرانی چهارم با استفاده از کمک های فنی سازمان بین المللی کار و صندوق اعتبارات مخصوص UN D. P. پروژه های برای توسعه آموزش خدمات جهانگردی تهیه گردید و کارشناسان اعزامی از طرف سازمان مذکور همکاری های لازم را طی مدت اجرای پروژه فوق الذکر در زمینه آموزش خدمات جهانگردی بعمل آوردند . لیکن از نظر کیفی اجرای این برنامه نارسائی هایی داشته

است که علل آنها بشرح زیر می توان بیان نمود :

۱- فقدان تجربه علمی و عملی لازم برای اجرای برنامه های آموزش و کمبود وسائل و تجهیزات جهت آموزش کارکنان بخش خدمات جهانگردی در سراسر کشور . این عدم تجربه موجب گردیده است که در اغلب موارد برنامه های آموزشی تاحدی جنبه آزمایشی و تجربی داشته باشد و این فقدان در نحوه پذیرش کارآموز ، شرایط انتخاب داوطلبان ، مدت دوره ها ، مواد درسی ، ساعات تدریس و محل کارآموزی مشهود بوده است .

۲- فراهم نبودن تجهیزات لازم جهت اجرای برنامه های آموزش از قبیل محل مناسب برای کارآموزی عملی ، لوازم آموزشی مورد نیاز و غیره .

۳- عدم شناخت و آشنائی مردم به امور خدمات جهانگردی و بی رغبتی آنان به فراگیری این حرفه .

۴- کمبود کادر آموزش خدمات جهانگردی .

پیش بینی ، سنجش عملکرد و نارسائی های
برنامه پنجم .

در برنامه* عمرانی پنجم در زمینه نیروی انسانی و آموزش کادر خدمات جهانگردی موارد زیر پیشنهاد شده است :

۱- آموزش عالی حداکثر به مدت دو سال به تعداد ۸۰۰ نفر.

۲- آموزش‌های متوسطه در بدو خدمت، حداکثر به مدت یک سال به تعداد ۲۱۰۰ نفر.

۳- آموزش‌های مقدماتی حداکثر به مدت شش ماه به تعداد ۳۱۰۰ نفر.

۴- آموزش‌های ضمن خدمت به تعداد ۴۰۰۰ نفر.

طی این پیش‌بینی، تربیت تعداد ۹۲۰۰ نفر کارکنان واحدهای پذیرائی‌کننده به عهده مرکز آموزش خدمات جهانگردی محول گردیده است. لکن طرح آموزش خدمات جهانگردی که از جانب سازمان برنامه و بودجه تصویب و به مرکز آموزش خدمات جهانگردی ابلاغ گردیده رقم مزبور را به ۷۷۵۰۰ نفر تقلیل داده است که عملکرد این برنامه در جدول شماره (۱۱) نشان داده شده است.

باتوجه به جدول مزبور آموزش در برنامه عمرانی پنجم با وجود اینکه یک سال و اندکی از زمان اجرای آن باقی است از نظر کمیت آموزش نیروی انسانی همراه با توفیق قابل توجهی بوده است که این توفیق تا آخر سال ۲۵۳۴ بیست و یک درصد نسبت به رقم پیش‌بینی شده، بوده است. علاوه در برنامه پنجم تعداد ۷۵ نفر از فارغ‌التحصیلان مدرسه عالی خدمات جهانگردی

اطلاعات، مرکز آموزش خدمات جهانگردی و کارکن هتل‌ها با استفاده از بورسهای کارآموزی در بین‌المللی کار برای فراگیری آموزش‌های لازم مرکز آموزش تورن (ایتالیا) اعزام گردیدند. همچنین هریک از مربیان مرکز آموزش، با استفاده از بورس‌های واکذاری سازمان بین‌المللی کار حداقل برای یک نوبت به خارج از کشور اعزام گردیدند. از نظر کیفی در اجرای برنامه‌های آموزشی نارسائی‌هایی وجود داشته است که شرح زیر می‌باشد:

۱- کمبود داوطلبان برای طی دوره‌های آموزشی میان مدت و عدم تمایل افرادی که در موسسات مختلف جهانگردی مشغول خدمت می‌باشند به شرکت در دوره‌های فوق‌الذکر که علل آن باید دقیقاً بررسی شود.

۲- فقدان امکانات مالی شرکت‌کنندگان در دوره‌های آموزشی که باعث می‌گردد در واسطه دور، بدون اخذ مدرک یا تجربه کافی برای کسب معاش ترک تحصیل نمایند و این امر موجب شده است که مرکز آموزش خدمات جهانگردی نتواند تعهدات خود را در اجرای کامل برنامه‌ها در زمینه آموزش‌های یک‌ساله و شش‌ماهه به انجام برساند. بنابراین با مطالعاتی که در این زمینه بعمل آمده، با فشرده کردن دوره‌ها و حذف بعضی مواد که کاملاً ضروری تشخیص داده نمی‌شده

است، طول دوره‌ها به حداقل دو ماه تا پنج ماه تقلیل داده شود. البته در مواد درسی تغییر محسوسی داده نشده است.

۳- عدم همکاری مدیران موسسات هتل-داری و جهانگردی نسبت به اعزام کارکنان خود جهت طی دوره‌های آموزش ضمن خدمت که این امر ناشی از کمبود پرسنل در تاسیسات پذیرائی کشور بوده است.

۴- کمبود کادر آموزش نیز یکی از نقائص عمده در اجرای برنامه عمرانی پنجم بوده است.

۵- افرادی که دوره‌های مختلف آموزش جهانگردی را طی نموده‌اند در بخش خدمات جهانگردی جذب نگردیده و متأسفانه اطلاع دقیقی نیز از مشاغل کنونی آنان در دست نیست.

مراکز توریستی ایران

مراکز توریستی ایران را می‌توان بر دو گونه دانست:

- مراکزی که شناخته شده و معرفی شده‌اند. در این گروه مراکز تاریخی و باستانی نظیر آنچه در تخت جمشید، پاسارگاد، شیراز و اصفهان وجود دارد قرار می‌گیرد.

- مراکزی که شناخته نشده یا معرفی نشده‌اند. در این گروه هم مراکز باستانی و

تاریخی جای می‌گیرند از قبیل آنچه در کاشان، خوزستان و . . . قرار دارد و هم نقاطی که جنبه تاریخی ندارند بلکه از لحاظ موقع و منظره طبیعی و خواص درمانی (آب‌های معدنی) مهم هستند. این مراکز هر چند که در کشور فراوانند، ولی اگر هم شناخته شده باشند چنانکه باید شناسانده نشده‌اند.

۶- مسائل و مشکلات جهانگردی در ایران

پدیده جهانگردی در کشور ما به علت پاره‌ای عوامل با مسائل و مشکلاتی روبروست که می‌توان موانع و مشکلات توسعه جهانگردی و در عین حال مسائلی را که فعالیت جهانگردی به وجود می‌آورد بصورت زیر برشمرد:

۱-۶ چنانکه تبلاً نیز گفته شده است، همه مراکز توریستی (تاریخی و طبیعی) چنانکه باید شناخته و شناسانده نشده‌اند. در مملکت ما مراکز جاذب توریست فراوان است. در واقع برای شناختن و بهره‌برداری کردن از آنها به مطالعه و برنامه‌ریزی نیازمندیم.

۲-۶ راهها و خطوط ارتباطی نه تنها قدرت کشش کافی را ندارند بلکه از حداقل مسائل ایمنی (مثل درجه پیچ در گردنه‌ها، نوارهای قطورآهنی در کنار جاده‌ها، چراغهای چشمکزن، شب‌نماها و غیره) برخوردار نیست.

در پاره‌ای موارد از جمله در تعطیلات عبد نوروز این راه‌ها نه تنها قدرت کشش خود را از دست می‌دهند، بلکه بعنوان مانع متجلی می‌شوند.

۳-۶- در ارتباط با ضعف کشش راه‌ها، ضعف وسائل مسافرتی از لحاظ کشش و آسایش نیز مشهود است. برای مثال می‌توان از ترن نام برد که در خطوطی چون تهران- خرمشهر نسبت به سالهای پیش از لحاظ ظرفیت و آسایش وضع بدتری پیدا کرده است.

۴-۶- وسائل اولیه برای رفع نیازهای مقدماتی جهانگردان بسیار ناقص و قابل انتقاد است. از بدو ورود عدم نظم کافی در سرویس فرودگاه، نبودن راهنما، هتل و رستوران در فرودگاه، نبودن تاکسی و... همه و همه سائلی هستند که توریست را از ابتدا به ارزش سفرش مشکوک می‌کند این وضع در مورد ایستگاههای راه‌آهن و اتوبوس مسافری نیز صادق است.

۵-۶- محدودیت تاسیسات جهانگردی چنانکه قبلاً نیز گفته شده است. ظرفیت تاسیسات پذیرائی کشور تا پایان برنامه عمرانی پنجم به مرز تقریبی ۵۰ هزار تخت خواهد رسید که به هیچ وجه جوابگوی نیازمندی‌های روزافزون توریستی کشور نخواهد بود. کمبود ظرفیت هتل و سایر تاسیسات پذیرائی در شهرهای مختلف به خصوص مناطقی که در حال توسعه سریع است

و همچنین نقایطی که از جاذبه خاص برخوردار است، بحدی می‌باشد که طرح یک برنامه اصولی برای توسعه تاسیسات بوجود و ایجاد واحدهای جدید به منظور رفع تنگناها و تامین نیازمندی‌ها و همچنین بی‌ریزی بنیان اساسی جهت برنامه‌های آتی بسیار ضروری و حیاتی است.

محدودیت تاسیسات اقامتی در ایران لطمه‌های جبران‌ناپذیری به توسعه جهانگردی خارجی وارد آورده است. طبق گزارش‌های اصل از مراکز اطلاعات و جهانگردی در خارج از کشور در یکی دو سال گذشته تعداد قابل توجهی از آژانس‌های مسافرتی کشورهای اروپائی و آمریکائی برنامه مسافرت گروههای خود را به ایران لغو نموده‌اند. علاوه تاسیساتی که در بعضی نقاط بوجود آورده‌ام سبب دفع نه جذب توریست و لااقل کوتاه کردن مدت اقامت او می‌گردد.

۶-۶- اینکه کار مجبوری در زمینه آموزش جهانگردی و خدمات مربوط و راهنمایی واحیاناً دلجوئی از جهانگردان و تازم واردات در کار نیست، از مسائل و مشکلات است.

۷-۶- از جاذبهها و موانعیت‌های اقلیمی کشور آنطور که باید و شاید استفاده نمی‌شود. کشور ایران جزو کشورهای محدودی است که می‌تواند مقدم جهانگردان خارجی را در تمام فصول سال پذیرا باشد و شعرکی در زمینه ایران

کردی موجود آورد، لیکن متأسفانه تاکنون توجهی به مناطق جنوبی کشور که به حق بهشت زمستانی جهانگردان به‌شمار می‌رود نشده است. آمار مسافرتی که در فصل تابستان به سواحل و کرانه‌های بحر خزر مسافرت می‌نمایند متجاوز از میلیونها نفر است که در یک مقایسه احتمالی این رقم در بندر عباس و بندر بوشهر و سایر بنادر و سواحل جنوب به‌صغر می‌رسد.

عدم اشتیاق مسافران داخلی و خارجی از مسافرت به مناطق فوق صرفاً معلول نبودن وسیله نقلیه سریع و مطمئن، بدی راهها، کمبود تسهیلات و تاسیسات اقامتی و پذیرائی و تفریح-گاہها و عرضه ناچیز امکانات و خدمات لازم می‌باشد که ضروری است به این امر توجه کافی مبذول گردد.

۶-۸- در امر مربوط به جهانگردی باید فقط به ورود ارز خارجی توجه داشت، بلکه در بسیاری از موارد باید به تراثات و آثار فرهنگی و هنری و به شرف مملکت به صورت پروتورها، جزوهای فرهنگی و سایر نشریاتی که در آن واقعات به شرف مملکت و چهره جدید آن تشریح گردیده است، مبادرت نمود.

متأسفانه وزارت اطلاعات و جهانگردی ایران، علیرغم ارقام و آمارهای چشم‌گیری که در این زمینه انتشار داده است، در پاره‌ای از

موارد حتی از توزیع بروشورهای بسیار کوچک و نشریات فرهنگی به دارندگان کمپنگ که در سر راه مسافرت بین‌المللی قرار دارند، دریغ می‌ورزد.

۶-۹- عده‌ای از مسئولان و متصدیان امور مربوط به جهانگردی را عقیده بر این است که بعلمت نارسائی‌های مزبور فوق در حال حاضر تبلیغ به منظور جلب جهانگرد خارجی بیشتر، برای کشور مقدور نمی‌باشد و حال آنکه مخالفت با ورود جهانگرد بیشتر به‌مبانه نبودن امکانات و تسهیلات داخلی، صحیح نیست زیرا:

الف- اگر جهانگردان نمانند کمبودها و نارسائی‌های موجود شخص نمی‌گردند و در نتیجه در همین وضع موجود، باقی خواهیم ماند و چون عیبی مشاهده شود در صدد چاره آن هم

خواهیم بود.

ب- باید دروازه جهانگردی ایران باز باشد تا به نسبت تعدادی هجوم جهانگردان و سنجی‌های صعودی، تعداد افراد و احتیاجات آنان بتوانیم برای سالهای بعد برنامه‌ریزی کنیم و در ضمن اولویت‌های همان سال راهم فراموش نکنیم.

ج- آمدن جهانگردان خاصه در این سال‌های رستاخیز به‌ناحاه به شرف‌های صنعتی کشور، به موازات آثار فرهنگی باستانی، کمک

۷- پیشنهادها (منکی بر سیاست جهانگردی ایران)

در ارتباط با آنچه تاکنون گفته شد، ضرورت دارد سیاست جهانگردی ایران روشن تر شود و ابعاد گسترده‌ای به خود گیرد، زیرا در کشور ما جلوه‌ها و جذبه‌های توریستی از لحاظ تاریخی، باستانی و طبیعی متعدد و گوناگون است. به همین جهت جلب توریست خارجی و ازدیاد و جابه‌جایی‌های داخلی اگر به صورتی هدایت شده انجام پذیرد، بازده معنوی و مادی زیادی به همراه خواهد داشت. در تدوین سیاست جهانگردی کشور و تعیین خطوط و ابعاد آن، آنچه بیش از همه اولویت و ضرورت دارد از این قرار است:

۱- سیاست جهانگردی کشور باید برای این اصل کلی و برنامه، دورنگر مبتنی و منکی باشد که در آینده جهانگردی و فعالیت‌های همه‌جانبه، مربوط به آن به عنوان جانشینی برای درآمدهای ناشی از نفت و اقتصاد بدون نفت تلقی شود و همه زمینه‌های لازم برای تقویت مبانی این اقتصاد غیرمتکی فراهم گردد.

۲- شناسایی تدریجی همه مراکز توریستی ایران، با توجه به اینکه در هر نقطه تا حد ممکن

مراکز مورد نظر شناخته شود و از این جهت تناسی به توزیع امکانات و تأسیسات جهانگردی و هدایت گروه‌های جهانگردی داده شود. مراکزی که باید بطور تدریجی شناسایی گردد، شامل آثار باستانی و تاریخی، مناظر طبیعی، چهارراه‌های ارتباطی، چشمه‌های آب معدنی و... خواهد بود.

۳- شناساندن این مراکز به مردم این آب و خاک و خارجیان با استفاده از کتب درسی، وسائل ارتباط جمعی، تبلیغات و انتشارات و هر آنچه درخور فهم توده‌های مردم است.

۴- به موازات شناساندن جاذبه‌های توریستی، باید در این اماکن وسائل سرگرمی سیاحتان را در ساعات مختلف شبانه‌روز فراهم کرد. یک اثر تاریخی و باستانی هر قدر که با آموزش باشد، نمی‌تواند تمام مدت فراغت و اقامت جهانگرد را در یک نقطه بر نماند.

یک بررسی اجمالی کتب جهانگردان اروپایی که به ایران آمده‌اند نشان می‌دهد که در گذشته در شهرهای ایران تعداد بی‌شماری سرگرمی‌ها و مرکز تفریح برای توده مردم وجود داشته که به تدریج منسوخ شده است و جای‌خالی بسیاری از آنها محسوس است. به همین جهت اگر توجهی به احیای تفریحات گذشته ایرانیمان شود، ضمن آنکه جهانگردان و توده مردم برای

گذراندن اوقات فراغت خود به سرگرمی‌های ارزان و سالم و مفیدی دسترسی پیدا می‌کنند، بسیاری از هنرهای فراموش شده^۵ محلی مجدداً "احیاء" می‌شود و یک رشته اشتغالات هنری جدید نیز بوجود می‌آید.

در زمره اقدامات دیگری که در این زمینه باید صورت گیرد، نظارت در امر چاپخانه‌ها، رستوران‌های سنتی و همچنین کلوپهای شبانه و برنامه‌آنها و تدوین ضوابط خاصی بدین منظور می‌باشد.

۵- چون جهانگردی فقط به استراحت در هتل‌های کشور مورد بازدید خلاصه نمی‌گردد و جهانگرد امروزی پس از ورود به کشور مورد نظر خود در حقیقت تبدیل به "کشورگرد" می‌گردد، خطوط ارتباطی، جاده‌ها و اتوبانهای آن کشور در مورد ایجاد تسهیلات جهانگردان نقش مهمی را بازی می‌کنند.

بر ارزش‌ترین و نادرترین آثار باستانی یک کشور حتی در صورتی که با آخرین وسائل علمی نور و صدا هم مجهز باشند، در صورتی که با سهل‌ترین شرایط ارتباطی نتوانند مورد بازدید جهانگردان قرار گیرد، به‌بوته^۶ فراموشی سپرده خواهد شد. بنابراین برنامه جاده‌سازی واحداث اتوبانها از برنامه‌هایی است که می‌تواند تحت لوای برنامه‌های مشترک وزارت اطلاعات و

جهانگردی، وزارت راه و ترابری، وزارت بازرگانی و وزارت کشاورزی، بطرح ریزی گردد.

در مورد راههای ارتباطی موجود نیز اقدامات زیر ضروری است:

الف - اسفالت، تعمیر و مرمت راههای اصلی کشور به‌ویژه شاهراه بازرگان - تهران مشهد و بازرگان - تهران - زاهدان و همچنین راههای جنوبی کشور که مورد تردد جهانگردان داخلی و خارجی در ایام زمستان قرار می‌گیرد.

ب - احداث پارکینگ‌های مجهز برای توقف اتومبیل‌های مسافران در امتداد راههای اصلی کشور.

ج - نصب علائم راهنمایی در کلیه راههای کشور و نصب تابلوی اطلاعات شهری در مداخل شهرها.

د - تجهیز راههای کشور به تلفن‌های امدادی.

ه - شماره‌گذاری کلیه راههای اصلی کشور. و - تجهیز راههای اصلی کشور به جایگاه‌های فروش فرآورده‌های نفتی.

۶- بعلت گسترش عظیم کشور و به‌جهت فواصل بسیار زیاد بین شهرهای ایران (خاصه در استان‌های مرکزی و جنوبی) وزارت اطلاعات و جهانگردی مستقیماً^۷ یا به‌کمک بخش خصوصی اماکن جهانگردی لازم را در فواصل بین شهرها

ایجاد نماید که مجهز به هتل، هتل، جایگاه
همپ بنزین، تعمیرگاههای متعدد، کمک‌های
اولیه پزشکی و... باشد.

۷- به وجود آوردن کادر آموخته و مومن
به انجام و ایفای خدمات و وظایف جهانگردی
چه در سطح ایران و چه در سطح ماموران خدماتی.
برای گروه دوم در واقع باید پیش‌بینی‌های
قانونی به صورت حمایت قانونی به عمل آورد و
باید از طریق اعطای امتیازات بهتر ضمانت
بیشتری به کار افراد داده شود.

دو زمینه خدمات آموزش‌ها و اقدامات
ذیل ضروری است:

الف- تربیت کادر راهنمایان جهانگردی
در تهران و سایر شهرهای توریستی کشور.

ب- آموزش کادر انسران راهنمایی و
رانندگی به منظور راهنمایی جهانگردان.

ج- تشکیل کادر پلیس جهانگردی برای
راهنمایی جهانگردان.

د- آموزش کادر تاسیسات اقامتی و
پذیرائی کشور بطور مداوم.

ه- تقویت کادر ماموران پلیس و گذرنامه
در مرزهای هوایی، زمینی و دریائی و آموزش
آنان.

و- استقرار راهنمایان ورزیده و مسلط
به زبانهای زنده دنیا در موزه‌ها و اماکن دیدنی

و تاریخی کشور.

ز- استقرار ماموران نجات غریق در طول
فصل شنا در سواحل دریای خزر.

ح- تربیت کارکنان تاسیسات پذیرائی
بین راهی.

ط- ایجاد تعمیرگاههای اتومبیل و یا
برقراری تعمیرگاههای سباز در شاهراههای کشور.

ی- احداث اردوگاههای ارزان قیمت با
ظرفیت ۲۰ الی ۵۰ نفر در طول شاهراهها.

۸- بیمه: از جمله اقدامات ضروری و لازمی
که باید برای حمایت و حراست قانونی جهانگردان

در طول مدت توقف در ایران صورت گیرد، بیمه
آنهاست. از طرفی، چون ایجاد دفاتر فروش

بیمه با ضوابط جدیدی که در مورد کم کردن
کادرهای اداری و سازمانهای جدید شرف‌صدر

یافته است، مفایرت دارد و گذشته از این باعث
ایجاد سازمانها و دستگاههای جدیدی در بطن

وزارت اطلاعات و جهانگردی می‌گردد، لذا
پیشنهاد می‌نماید که نظیر کشورهای اروپائی و

آمریکائی، امر مربوط به بیمه جهانگردان توسط
دفاتر هواپیمائی و بنگاههای جهانگردی که

علاوه بر فروش بلیط هواپیما و اتوبوس تمام
احتیاجات سفر جهانگردان را برآورده می‌کنند،

صورت گیرد. برای این کار در کشورهای خارج
قرارداد بین ادارات بیمه و دفاتر بنگاههای

جهانگردی و صدور بلیط وجود دارد و بعضی اینک بلیط صادر شد ، صاحب بلیط و جهانگرد مربوط باید چند درصد بیمه را نیز بپردازد . در بعضی دیگر از کشورهای اروپائی نمایندگان و ویزیتورهای ادارات بیمه در فرودگاهها چند لحظه قبل از پرواز در قبال مبلغی مسافری را در همان پرواز بیمه می نمایند .

۹- گذرنامه و روادید : در حال حاضر ماموران گذرنامه در مرزها و شهرستانها برای تغییر مرزخروجی اتباع خارجی و صدور روادید جهت آنان مراتب را قبلاً از وزارت خارجه استعلام می نمایند که این تشریفات گاهی اوقات ۴۸ ساعت طول می کشد و موجب ناراحتی و سرگردانی مسافر می شود . کاهش تشریفات مربوط به صدور روادید در مرزهای کشور و همچنین افزایش تعداد ماموران گذرنامه در مرزهای هوائی ، زمینی و دریائی و شهرستانها از جمله اقداماتی است که باید در این زمینه صورت گیرد .

۱۰- گمرک : اقدامات زیر در زمینه ایجاد تسهیلات مربوط به امور گمرکی جهانگردان ضروری است :

الف- لغو مقررات مربوط به همراه داشتن جواز عبور بین المللی برای جهانگردان .
ب- ایجاد خط سبز عبور در گمرکهای کشور و افزایش خطوط عبور سبز فرودگاه مهرآباد .

ج- حذف تشریفات زائد مربوط به بازرسی چمدانهای همراه مسافران .
۱۱- هواپیما :

الف- توسعه شبکه داخلی هواپیمائی ملی ایران و برقراری پروازهای داخلی بیشتر بین شهرهای توریستی کشور از قبیل اصفهان ، شیراز ، مشهد ، آذربایجان ، بندرعباس و راسر .
ب- برقراری سرویس هواپیما از تهران به نوشهر و بابلسر .

ج- اتخاذ تصمیمات لازم به منظور توسعه و گسترش پروازهای چارتر .

۱۲- تجهیز مرزهای زمینی و دریائی کشور :
الف- ایجاد مراکز فروش فرآورده های دستی ، فروشگاههای بدون مالیات ، صندوق امانات و صندوق پست در کلیه فرودگاههای بین المللی .

ب- افزایش تعداد تلفنهای عمومی در فرودگاهها .

ج- توسعه سرویس تاکسیرانی و ایجاد سرویس اتوبوسرانی در فرودگاههای بین المللی .
د- احداث ایستگاه مرکزی اتوبوس در کلیه شهرهای عمده کشور .

ه- تجهیز مرزهای بازرگان ، تاسیسات ، میرجاوه ، شلمچه به شعبه های بانک ، جایگاه های فروش فرآورده های نفتی ، مراکز صنایع

دستی، چاپخانه و دفاتر اطلاعات و جهانگردی.
و- ایجاد فروشگاههای کوچک در ایستگاه-
های راه آهن.

ز- تجهیز مرزهای دریائی کشور و برقراری
خوبس Ferry Boat در بنادر خلیج
فارس به منظور جذب هرچه بیشتر جهانگردان
ایالات متحده عربی و سایر کشورها.

۱۲- از آنجا که طبقات کم درآمد و متوسط
اکثریت افراد این جامعه را تشکیل می دهند،
ضرورت نام دارد که اصولاً در هر نوع برنامه ریزی
در زمینه جهانگردی، به نیازها و توان های این
طبقات توجه شود. زیرا آنچه آنان و همینطور
اکثریت توریست های خارجی خواستارند، هتل ها
و تاسیسات لوکس و مدرن و تعطیلی نیست، بلکه
الاکن و وسائل تمیز و بهداشتی، راحت و ارزان
قیمت است.

۱۴- اطاقهای کرایه ای شمال: در فصل
تابستان در سراسر کشور دریا ملاحظه می شود که
بر می ها، اطاقهای منزل خود را کرایه می دهند،
این اطاقها اکثر به میل و سلیقه صاحب منزل
تحویل مسافر می گردد و شرایط بهداشتی و غیره
در آنها رعایت نمی شود. معتبر اینکه به هر-
قبعتی که صاحب خانه بخواهد تعیین نرخ می گردد.
وزارت اطلاعات و جهانگردی می تواند با
برنامه های پیش بینی شده، اسامی افرادی را که

در فصل تابستان یا فصول دیگر مایل به کرایه
دادن اطاقهای خود می باشند در لیست مشخصی
تهیه نماید و صاحبان منازل را معیند به اجرای
مقرراتی نماید که از طرف آن وزارت تهیه خواهد
شد و در جهت تسهیلات بیشتر مسافری و تثبیت
نرخ اطاقها، با شرایط پیشنهادی و ضوابط
ساخته آنها هماهنگی داشته باشد.

۱۵- در زمینه ایرانگردی مردم ایران
پیشنادهای زیر ارائه می گردد:

الف - برای گذراندن تعطیلات و مرخصی
های طولانی گروه های سنتی از پانزده تا سی
سال، مجرد و دارای درآمد متوسط، ایجاد
اردوهای تابستانی با استفاده از چادر در
کوهستانها، بیابانها و کنار دریا. این اردوها
ممکن است مختص مردان جوان مجرد یا مختص
زنان جوان و مجرد تشکیل گردد. در این اردوها
از طرف وزارتخانه ها و موسسات مختلف کشور
شرکتهای هائی باین شرح بوجود خواهد آمد:

۱- اعزام دسته های موسیقی و نمایش و
تأسیس دسته های موسیقی و نمایش از افراد اردو.

۲- اعزام دستگاههای سیر سینما و نمایش
فیلم.

۳- ترتیب مسابقات شطرنج و بلیارد و غیره.

۴- تشکیل کتابخانه ها و قرائت خانه های

سیر.

۵- ترتیب ورزش های سبک و سنگین و مسابقات مختلف.

۶- تشکیل کلاس های شبانه برای دانش آموزان تجدیدی، کلاس های تقویتی، کلاس های زبان و غیره.

۷- تمرین سواری، نیرواندازی با وسایل سبک ورزشی (زیر نظر مربیان ارتشی).

۸- تمرین های درباری از قبیل قاپقرانی، فواصی، شنا و غیره.

برای اداره و سرپرستی این قبیل اردوها کلاس های کوتاه مدت تشکیل شود و مربیان مورد نیاز تربیت و آموزش یابند.

ب- برای گذراندن تعطیلات و برخصی های طولانی اشخاص عائله مند:

۱- ایجاد مهمانسراها و هتل های ساده و ارزان قیمت در بیلافتها و نقاط دیدنی مجاور شهرهای بزرگ ایران و کمک دولت، به اداره و تهیه مواد اولیه مصرفی این قبیل محل ها تا بتوانند غذا و محل ارزان در دسترس کارگران و کارمندان و خانواده آنها قرار دهند.

۲- در صورتی که ایجاد محل های جدید مقدور نباشد، کمک دولت به تجهیز و آماده ساختن محل های موجود ضرورت دارد.

ج- تشکیل کاروان های زیارتی در مراکز شهرها و راهنمائی زوار به شهرهای زیارتی ایران

و به وجود آوردن تسهیلاتی بدین شرح:

۱- تامین خوراک و محل آسایش زوار چه در محل و چه در بین راه.

۲- گماردن سرپرست روحانی معتدله خود مردم جهت آموزش مسائل دینی و راهنمائی برای زیارت و موعظه حین توقف های بلند کوتاه در ضمن راه و در مقصد برای زوار.

۳- تشکیل مجالس وعظ و دعوت های خیری در شهرهای بین راه.

د- تشکیل کاروان های ایران برای گروه های سنی تا سی سال و مجرد و همجنین برای اشخاص متأهل و در سنین بالای سی سال این کاروان ها نیز به دو صورت، زندگی اردوئی برای جوانان مجرد و توقف در مهمانخانه ها برای اشخاص متأهل و بزرگسال اداره خواهد شد.

برای آسایش و وقت گذرانی این کاروان ها پیشنهاد های زیر ارائه می شود:

۱- صرف غذا و استراحت در چادر (مجرد)

۲- صرف غذا در رستوران های هر محل استفاده از غذاهای محلی هر شهر (برای بزرگسالان متأهل).

۳- استفاده از هنر نمائی هنرمندان محلی

۴- بازدید از گورها، رودخانه ها، جنگلها

تمام فعالیت‌ها و اقدامات مربوط را به‌منزله و بازده مطلوب می‌رساند.

آبادی‌ها، کویر، مراکز کشاورزی و معادن ضمن‌براه.
۵- معرفی آبادی‌هایی که سرگذشتی تاریخی دارد و یا بزرگانی را در خود پرورش داده‌اند.

۱۶- از آنجا که به‌طور سنتی جاه‌جایی مردم این کشور در تعطیلات معید و فصل تابستان صورت می‌گیرد، باید ترتیبی به‌صورت آموزش مردم و ارشاد و تشویق و در مواردی به‌صورت پیش‌بینی‌های قانونی و مقرراتی داده شود که دوره تعطیلات و گشت و گذار افراد منحصر به ایام معید نوروز و تابستان نباشد و به اصطلاح تعطیلات شکسته شود.

۱۷- تولید بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری زیربنایی یا لااقل تولیدی و انتفاعی هرچه بیشتر مورد تاکید است. این سرمایه‌گذاری و ارائه خدمات مورد نظر بعدی باید ارشادی باشد و نظارت لازم در آن به‌عمل آید.

۱۸- آموزش صحیح و اصولی توده‌های مردم چه از طریق کتب و وسائل آموزشی و کمک‌آموزشی رسمی و چه از رهگذار وسائل ارتباط جمعی در زمینه چگونگی استفاده از اوقات فراغت از لحاظ وسیله و زمان و مکان زیربنای هر فعالیت مربوط می‌باشد و بیش از عامل دیگر اهمیت دارد. کمیته اوقات فراغت و سیاست جهانگردی تقریباً برای این امر تاکید می‌کند زیرا آموزش در این زمینه

جدول (۱)

آمار خروج ایرانیان از کشور بر حسب مرز خروجی و نوع گذرنامه طی سال ۲۵۳۲

زیارتی	سیاسی و خدمت	تحصیلی	عادی	جمع	نوع گذرنامه	
					مرزهای خروجی	
۲۰۴۱۲	۲۲۱۲۷	۵۰۳۵	۴۰۴۳۶۸	۵۰۱۹۴۲	جمع کل	
۶۲۲۵۲	۲۰۰۰۱	۴۰۸۱	۲۰۰۹۰۱	۲۸۹۳۳۵	مهرآباد	مرزهای هوایی
۲۲۱۳	۲۸۶	۱۳۵	۵۱۲۹۹	۵۵۱۳۳	آبادان	
۳۸۴۷	۵۶۸	۴۵۳	۳۶۶۴۱	۲۰۵۰۹	شیراز	
۲۰۴۱۲	۲۰۸۵۵	۴۶۶۹	۲۸۹۰۴۱	۳۸۴۹۷۷	جمع مرزهای هوایی	
-	۳۱۳	۱۹۹	۴۰۰۵۳	۲۰۵۶۵	بازرگان	مرزهای زمینی
-	۱۰۱	۵۰	۲۰۸۸	۲۲۳۹	خراسان	
-	۳۹۶	-	۲۱۸	۷۱۴	خسروی	
-	۱۵	۵۹	۴۶۵۲	۴۷۲۶	رازی	
-	۱۴۹	۵۱	۲۰۵۹	۲۲۵۹	سایر	
-	۹۷۴	۳۵۹	۲۹۱۷۰	۵۰۵۰۳	جمع مرزهای زمینی	
-	۳	-	۱۴۳۰	۱۴۳۳	خرمشهر	مرزهای دریایی
-	۲۸۵	۲	۵۴۰۵۸	۵۴۳۴۵	بندرعباس	
-	-	-	۱۰۵۶۸	۱۰۵۶۸	بندر بوشهر	
-	۱۰	۵	۱۰۱	۱۱۶	سایر	
-	۲۹۸	۷	۶۶۱۵۷	۶۶۴۶۲	جمع مرزهای دریایی	

جدول (۲)

آمار تعداد جهانگردان خارجی ایران در سال ۲۵۳۴ بر حسب ملیت - وسیله سفر

دریاشی		زمینی		هواشی		جمع کل	وسيله سفر	ملیت
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۱۰۰/۰	۱۵۲۳۱	۱۰۰/۰	۲۳۵۰۹۷	۱۰۰/۰	۲۳۸۴۴۰	۵۸۸۷۶۸		جمع
۵/۰	۷۶۱	۶/۹	۴۴۹۷	۱۹/۲	۶۵۱۷۷	۷۰۲۳۵		ایالات متحده آمریکا
۰/۲	۳۴	۰/۷	۱۷۴۸	۱/۴	۴۷۰۴	۶۴۸۶		کانادا
۰/۲	۱۳۹۶	۶/۵	۱۵۱۶۱	۱۰/۷	۳۶۱۸۱	۵۲۷۳۸		انگلستان
۱/۹	۲۹۷	۸/۲	۱۹۱۶۲	۷/۷	۲۶۰۱۸	۴۵۲۷۷		آلمان
۱/۹	۲۹۴	۴/۵	۱۰۴۶۳	۶/۳	۲۱۴۰۶	۳۲۱۶۳		فرانسه
۱/۷	۲۶۲	۱/۹	۴۵۳۰	۳/۰	۱۰۱۱۹	۱۴۹۱۱		ایتالیا
۰/۱	۱۵	۱/۷	۴۱۴۱	۰/۹	۳۱۵۹	۷۲۱۵		اتریش
۰/۹	۱۴۱	۱/۳	۳۱۳۴	۱/۷	۵۹۶۶	۹۲۴۱		هند
۰/۲	۲۶	۱/۹	۴۳۶۶	۱/۵	۵۰۷۴	۹۲۶۶		سوئیس
۰/۶	۸۷	۲۱/۸	۵۱۱۳۸	۰/۷	۲۵۱۰	۵۳۷۳۵		ترکیه
۶/۴	۹۷۸	۰/۳	۷۸۹	۱/۵	۵۰۱۳	۶۷۸۰		یونان
۳/۸	۵۶۵	۱/۳	۳۹۵۱	۳/۰	۱۰۰۲۷	۱۴۵۴۳		کشورهای اسکاندیناوی
۰/۵	۸۶	۰/۵	۱۲۷۲	۱/۱	۳۷۲۰	۵۰۷۸		اتحاد جماهیر شوروی
۰/۳	۵۲	۰/۲	۵۰۵	۰/۶	۲۰۸۰	۲۶۳۷		یوگسلاوی
۱۰/۸	۱۶۴۵	۰/۲	۲۴۱	۲/۲	۷۶۴۷	۹۷۳۳		امارات متحده عربی
۰/۶	۸۹	۷/۷	۱۸۱۹۴	۲/۹	۹۷۵۶	۲۸۰۳۹		عربستان سعودی
۱۶/۶	۲۵۳۴	۰/۲	۳۶۱	۸/۰	۲۷۱۳۶	۳۰۰۳۱		کویت
۵/۱	۷۷۱	۳/۱	۷۳۸۵	۲/۹	۶۸۸۷	۱۸۰۴۳		بحرین
۰/۳	۴۸	۰/۴	۸۴۲	۰/۹	۳۰۹۳	۳۹۸۳		لبنان
۱۳/۲	۲۰۰۴	۱۰/۸	۲۵۲۲۴	۲/۴	۸۵۸۷	۳۵۹۱۵		پاکستان
۲/۴	۳۷۰	۱۴/۷	۳۴۶۴۲	۱/۱	۳۷۰۹	۳۸۷۲۱		افغانستان
۷/۰	۱۰۶۲	۲/۸	۶۵۲۰	۲/۸	۸۳۱۹	۱۵۹۰۱		هند
۰/۹	۱۳۶	۰/۴	۹۵۰	۲/۹	۹۹۲۶	۱۱۰۱۲		ژاپن
۰/۴	۵۵	۱/۵	۳۵۵۳	۱/۲	۴۰۵۹	۷۶۶۷		استرالیا
۰/۱	۱۳	۰/۴	۹۱۸	۰/۳	۸۴۰	۱۷۷۱		زلاند نو
۹/۹	۱۵۱۰	۴/۸	۱۱۲۱۰	۱۳/۱	۴۴۲۱۷	۵۷۰۴۷		سایر کشورها

جدول (۳)

مقایسه آثار ورود جهانگردان خارجی به ایران در سال های ۲۵۳۴ - ۲۵۳۳
بر حسب بازارهای جهانگردی

بازار جهانگردی	مقدار ورودی در ۲۵۳۳	مقدار ورودی در ۲۵۳۴	تغییر نسبت به سال قبل	درصد افزایش یا کاهش نسبت به سال قبل
جمع	۴۱۳۲۰۳	۵۸۸۷۶۸	+ ۱۷۶۰۶۶	+ ۴۲/۷
آمریکای شمالی و لاتین	۶۷۸۲۷	۸۲۰۶۴	+ ۱۴۲۳۷	+ ۲۱/۰
اروپای غربی	۱۶۱۰۳۳	۲۶۰۶۱۶	+ ۹۹۵۸۳	+ ۶۱/۸
اروپای شرقی	۱۴۶۵۲	۱۳۹۵۶	- ۶۹۶	- ۱۰/۴
خاورمیانه	۸۲۴۹۱	۱۸۴۶۴	+ ۱۰۶۳۷۳	+ ۲۲/۳
آسیای جنوب شرقی	۶۷۰۳۹	۹۲۱۱۶	+ ۲۵۰۷۷	+ ۳۷/۴
اقیانوسیه و آسیای شرقی	۱۸۲۲۱	۲۵۴۴۰	+ ۱۷۱۱۹	+ ۹۴/۵
آفریقا	۳۳۲۶	۳۶۰۶	+ ۲۸۰	+ ۲۱/۸
سایر مناطق	۴۲۵	۳۳۷	- ۸۸	- ۲۰/۷

مقایسه آمار درآمد ارزی حاصل از ورود جهانگردان خارجی به ایران طی ماههای سال ۲۵۳۴ نسبت به مدت مشابه در سال قبل

درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	مقدار تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	درآمد ارزی طی ماههای سال ۲۵۳۴	درآمد ارزی طی ماههای سال ۲۵۳۳	ماه
+ ۹۳/۶	+ ۶۵۱۹۳۸۶۰	۱۳۴۸۲۶۹۵۰	۶۹۶۳۳۰۹۰	جمع
+ ۷۰/۸	+ ۳۵۹۷۰۲۰	۸۶۸۰۳۱۰	۵۰۸۳۲۸۰	فروردین
+ ۱۵۰/۰	+ ۶۸۰۴۳۱۰	۱۱۳۴۰۱۷۰	۴۵۳۵۸۶۰	اردیبهشت
+ ۱۳۹/۰	+ ۷۷۶۴۴۲۰	۱۳۳۴۹۳۰۰	۵۵۸۴۸۷۰	خرداد
+ ۶۷/۲	+ ۶۷۷۸۹۷۰	۱۶۸۶۰۲۵۰	۱۰۰۸۱۲۸۰	تبر
+ ۶۵/۶	+ ۵۲۸۳۰۰	۱۴۷۱۶۴۵۰	۸۸۸۸۱۵۰	اسفند
+ ۹۴/۸	+ ۶۱۶۴۱۰۰	۱۲۶۶۵۸۹۰	۶۵۰۱۷۹۰	شهریور
+ ۱۴۰/۷	+ ۷۰۳۴۶۲۰	۱۲۰۱۸۸۲۰	۴۱۱۴۱۹۰	مهر
+ ۹۹/۱	+ ۴۸۷۹۶۸۰	۹۸۰۴۸۷۰	۴۱۲۵۱۹۰	آبان
+ ۱۰۵/۴	+ ۴۹۱۳۴۸۰	۴۵۷۸۲۵۰	۴۶۶۴۳۷۰	آذر
+ ۱۰۵/۹	+ ۴۴۲۰۴۸۰	۸۵۹۴۱۵۰	۴۱۷۳۶۷۰	دی
+ ۷۹/۰	+ ۳۵۹۷۲۱۰	۸۱۳۸۹۰۰	۲۵۵۱۲۰۰	بهمن
+ ۶۰/۶	+ ۳۲۲۰۵۲۰	۹۰۶۹۵۹۰	۵۶۲۹۰۵۰	اسفند

درآمد ارزی حاصل از ورود جهانگردان خارجی به ایران طی سال ۲۵۳۴ برحسب مناطق عمده صادرکننده جهانگرد
به ایران

درآمد ارزی		جهانگردان وارده		درآمد جهانگرد	
درصد درآمد منطقه نسبت به مجموع	میدلار آمریکایی	درصد تعداد ورودی منطقه نسبت به مجموع	تعداد ورودی	منطقه	
۱۰۰/۰	۱۳۴۸۲۶۹۵۰	۱۰۰/۰	۵۸۸۷۶۸	جمع	
۱۹/۹	۳۶۸۷۲۱۶۰	۱۳/۱	۸۲۰۶۴	امریکای شمالی و لاتین	
۴۲٫۵	۵۷۳۳۵۵۲۰	۴۴/۳	۲۶۰۶۱۶	اروپای غربی	
۱/۵	۱۹۵۳۸۴۰	۲/۴	۱۳۹۵۶	اروپای شرقی	
۲۵/۴	۳۴۳۱۵۹۲۰	۱۷/۱	۱۰۰۶۳۳	خاور میانه	
۶/۸	۹۱۲۱۱۶۰۰	۱۵/۶	۹۲۱۱۶	آسیای جنوب شرقی	
۳/۷	۴۹۶۱۶۰۰	۶/۰	۳۵۴۰	افغانستان و آسیای شرقی	
۰/۲	۲۵۲۳۲۰	۰/۶	۳۶۰۶	آسیای شرقی	
کمتر از ۱/۵%	۲۳۳۵۹۰	۰/۱	۳۳۷	سایر ممالک	

مشروحه زیر هدفها و عملکرد برنامه و همچنین میزان انحراف از هدف را نشان میدهد

فاصله از هدف ±	عملکرد برنامه	هدف برنامه	نوع برنامه	ردیف
۳۳۱۸ + اتاق	۱۳۱۸ اتاق با	۵۰۰۰ اتاق با	برنامه احداث هتل	۱
۸۸۵۶ + تخت	۱۶۸۵۶ تخت	۸۰۰۰ تخت		۲
۳۱ - مهیانسرا	۲۹ با ۶۶۶ تخت	۶۰	برنامه احداث مهیانسرا	۱
۶ - مرکز جهانگردی	-	۶	برنامه ایجاد مرکز جهانگردی	۲
۱۲ - اردوگاه	۶ (۳۵۰ تخت)	۲۰	برنامه احداث اردوگاه جهانگردی	۱
۲ - اقامتگاه	-	۲	برنامه اقامتگاه جوانان	۲
۴۱۰ - اتاق	۹۰ اتاق (تخت ۱۸۰)	۵۰۰ اتاق	برنامه احداث رانسررا	۲
۱ + پلاز	۱ پلاز	-	برنامه ایجاد پلازهای نمونه	۵
	(۵۳۰ تخت)	جمع		
۸۴ - چایخانه	۱۶ چایخانه	۱۰۰ چایخانه	برنامه احداث چایخانه	۱
۶ - پارک	۴ پارک	۱۰ پارک	برنامه احداث پارکهای جنگلی	۲

توضیح: جمع کل عملکرد برنامه چهارم تعداد ۱۸۰۵۴ تخت میباشد.

جدول (۷)

عملکرد سمسارک اول برنامه عمرانی پنجم (پروژه های پایان یافته)

ملاحظات	جمع کل	تعداد تحت		نوع پروژه	ردیف
		بخش عمومی	بخش خصوصی		
تاسیسات آفاتی اصلی	۶۰۰۴	-	۶۰۰۴	هتل	۱
	۵۸۴	۵۸۴	-	میهمانسرا	۲
	۶۵۸۸	جمع			
	۷۲۰	۷۲۰	-	اردوگاه های جهانبگردی شمال	۱
تاسیسات آفاتی تکمیلی	۷۵۰	۷۵۰	-	اردوگاه های سنا طوق شهری	۲
	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	-	مراکز جهانبگردی	۳
	۱۲۰	۱۲۰	-	احداث آفایستگاه جوانان	۴
	۲۵۹۰	جمع			
تاسیسات آفاتی متفرقه	۴ واحد	۲ واحد	۴ واحد	رستوران و چاپخانه سن راهی	۱
	۳ واحد	۳ واحد	-	چاپخانه سنتی	۲
	۹ واحد	جمع			
جمع کل تحت	۹۱۷۸	۲۱۷۴	۶۰۰۴	جمع تحت	

توضیح: ردیف های ۱ و ۲ بعلاوه نداشتن ظرفیت به صورت تحت در جمع کل منظور نشده است.

جدول

جدول (۸)

پروژه‌های در دست اجرا (آذرماه ۲۵۳۵)

ردیف	نوع پروژه	تعداد تخت		جمع کل	ملاحظات
		بخش عمومی	بخش خصوصی		
۱	هتل	-	۱۵۸۷۳	۱۵۸۷۳	تاسیسات اقامتی اصلی
۲	میهمانسرا	۳۲۰۰	-	۳۲۰۰	
		جمع		۱۹۰۷۳	
۱	مراکز تفریحی و سیلابی در کنار سد ها و رودخانه ها و رودخانه ها	۵۶۸۰	-	۵۶۸۰	
۲	مراکز جهانگردی کشور	۳۴۰۰	-	۳۴۰۰	
۳	اردوگاه های جهانگردی شمال	۳۸۰	-	۳۸۰	تاسیسات اقامتی تکمیلی
۴	اردوگاه های مناطق شهری و مرزی	۸۶۰	-	۸۶۰	
۵	مراکز جهانگردی آب درمانی	۵۸۰	-	۵۸۰	
۶	احداث آقامتگاه جوانان	۱۷۰	-	۱۷۰	
		جمع		۱۱۰۷۰	
۱	چایخانه سنتی	۲ واحد	-	۲ واحد	
۲	رستوران و چایخانه بین راهی	۳ واحد	۴ واحد	۷ واحد	تاسیسات اقامتی متفرقه
۳	باشگاه کارمندان دولت	۶ واحد	-	۶ واحد	
		جمع		۱۷ واحد	
	جمع	۱۴۲۷۰	۱۵۸۷۳	۳۰۱۴۳	جمع کل تخت

توضیح: ردیف‌های ۱ تا ۳ بند آخر به علت نداشتن ظرفیت به صورت تخت در جمع کل منظور نشده است.

جدول (۹)

جدول پیش‌بینی عملکرد درسال آخر برنامه عمرانی پنجم (سال‌های ۲۵۲۵ - ۲۵۲۶)

ملاحظات	جمع کل	تعداد تخت		نوع پروژزه	ردیف
		بخش عمومی	بخش خصوصی		
تاسیسات اقامتی اصلی	۹۳۹۸	-	۹۳۹۸	هتل	۱
	۲۷۶۰	۲۷۶۰	-	میهمانسرا	۲
	۱۲۱۵۸	جمع			
	۲۰۰	۲۰۰	-	مراکز جهانبگردی کشور	۱
تاسیسات اقامتی تکمیلی	۲۲۶۰	۲۲۶۰	-	مراکز تفریحی و سیلابی در کنار سد ها و رودخانه ها	۲
	۶۶۰	۶۶۰	-	اردوگاههای مناطق شهری	۳
	۳۳۲۰	جمع			
تاسیسات اقامتی متفرقه	۴ واحد	۳ واحد	۱ واحد	رستوران و چایخانه سبز راهی	۱
	۳ واحد	۳ واحد	-	چایخانه سنتی	۲
	۷ واحد	جمع			
جمع کل تخت	۱۵۲۷۸	۶۵۸۰	۹۳۹۸	جمع	

جدول (۱۰)

مسلکونه آموزش خدمات جهانگیری در برنامه عمرانی چهارم (۲۵۳۱ - ۲۵۲۷)

پیش‌بینی تعداد کارآموز برای مرکز آموزش خدمات جهانگیری ۵۶۰۰ نفر در سطوح مختلف (م)

درصد عملکرد درصد عملکرد	دانش‌آموختگان مدرسه مالی هتل داری	درصد عملکرد نسبت به کل برنامه	کارآموزان مرکز آموزش دوره‌های میان مدت و کوتاه مدت	سال اجرا
-	-	۱/۷	۶۱۷	۲۵۲۷
۱۳/۸	۳۲	۱۶/۲	۱۰۲۷	۲۵۲۸
-	۶۵	۲۹/۸	۱۸۸۰۹	۲۵۲۹
۴۰/۹	۷۲	۱۴/۷	۱۲۴۵	۲۵۳۰
۲۵/۳	۱۵۱	۲۲/۶	۱۵۵۲	۲۵۳۱
۱۰۰	۱۵۱	۱۰۰	۶۳۳۳۳	جمع

- برای مدرسه مالی هتل داری در برنامه چهارم عمرانی پیش‌بینی تعداد دانشجو بعمل نیامده بود.
- با توجه به رقم پیش‌بینی "تعداد کارآموزان مرکز آموزش ۱/۱۳٪ افزایش را نشان می‌دهد.

مقایسه پیش‌بینی و عملکرد آموزش‌های خدمات جهانگردی در برنامه پنجم عمرانی

ملاحظات	درصد افزایش یا کاهش	عملکرد مدرسه عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات	تعداد پیش‌بینی شده برای مدرسه عالی خدمات	درصد افزایش یا کاهش	عملکرد مرکز آموزش خدمات جهانگردی	تعداد پیش‌بینی شده برای مرکز آموزش خدمات جهانگردی	سال اجرا
دانشجویان موجود در مدرسه عالی هتل‌داری وزارت آموزش عالی	-	۲۸	-	۱۰/۵۷ ⁺	۱۵۴۱	۱۴۰۰	۲۵۳۳
مدرسه عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات از مهر ماه ۲۵۳۳ فعالیت خود را آغاز کرد.	-	-	گزینش ۱۲۹	۲۸/۹ ⁺	۱۹۸۰۴	۱۴۰۰	۲۵۳۳
	-	-	-	۲۳/۵۶ ⁺	۱۹۸۵	۱۶۰۰	۲۵۳۳
	-	-	-	۲۴/۱ ⁺	۵۳۳۰	۴۴۰۰	جمع
		۴۳	گزینش ۷۱			۱۸۰۰	۲۵۳۵
						۱۳۵۰	۲۵۳۶
						۷۲۵۰	جمع کل

آمار کارآموزان دروس مختلف هتل‌داری در برنامه پنجم عمرانی تا تاریخ ۱۵/۱۰/۲۵۳۵

نام	متفرقه و رسپشن	تربیت معلم	تشریفات	راهنمایی جهاانگردان	خدمات و حسابداری	اتاق‌داری	میزبانی	آشپزی	دوره واحد آموزشی
۱۶۶۷	۱۵۲	۲۹	۶۷	۱۸۵	۲۵۰	۲۰۸	۵۹۴	۱۸۲	مرکز آموزش خدمات جهاانگردی
۳۷۷	۱۸۷	-	-	-	-	۷۳	۹۱	۲۶	آموزشگاه هتل‌داری مشهد
۱۸۸	۵۱	-	-	-	-	۳۷	۵۹	۴۱	آموزشگاه هتل‌داری تبریز
۲۳۰	۲۸	-	-	-	-	۱۱۰	۸۳	۹	آموزشگاه هتل‌داری اصفهان
۱۸۰	۲۳	-	-	-	-	۳۴	۷۷	۴۶	آموزشگاه هتل‌داری شیراز
۲۳۸	۲۴	-	-	-	-	۷۲	۷۹	۶۳	آموزشگاه هتل‌داری کرمانشاه
۱۴۸	۲	-	-	-	-	۷۱	۷۴	-	آموزشگاه هتل‌داری ساری
۴۴	۸	-	-	-	-	۱۵	۲۱	-	آموزشگاه هتل‌داری رشت
۳۳۰	۲۳۷۸*	-	-	-	-	۳۲۹	۵۱۲	۳۰۱	گروه‌های آموزشی سبار
۶۷۷۰	۲۷۹۹	۲۹	۶۷	۱۸۵	۲۵۰	۱۰۲۴	۱۶۶۷	۷۲۹	جمع کل

* چون آمار کارآموزان دروسهای آموزشی گروه‌های سبار به تفکیک موجود نبود جمع آن در ستون متفرقه منظور گردید.

توضیح: فعالیت‌های جنبی شکل آموزش ۶۲۷۸ نفر سبانهان انقلاب و کارگردمک، پلیس راه و پيشاهنگان.